

اکوسیستم استارت آپ در برزیل

Start-up Ecosystem in Brazil

برزیل برترین بازیگر آمریکای لاتین در زمینه استارت آپها است. سرمایه گذاری در شرکت های نوپا در سال ۲۰۲۱ به رقم بی سابقه ۹,۴ میلیارد دلار افزایش یافت (تقریباً سه برابر میزان سال قبل و رشد ده برابری در دهه گذشته). اکوسیستم به سرعت در بزرگترین بازار آمریکای لاتین در حال گسترش است. برزیل حدود ۱۴ هزار استارت آپ و حدود ۱۹ به اصطلاح یونیکورن یا تکشاخ (استارت آپهای خصوصی با ارزش بیش از یک میلیارد دلار) دارد. اخیراً یک چارچوب قانونی برای استارت آپها توسط پارلمان این کشور تصویب شد تا چشم انداز استارت آپهای برزیل را بیشتر تقویت کند. منطقه جنوب شرقی کشور برزیل به دلیل پویایی زیاد فعالیت های تجاری و مرکزیت اقتصادی در شهر سان پائولو، دارای بیشترین تعداد استارت آپ است. اما، مراکز فناوری نیز وجود دارند که در جنوب برزیل مانند "فلورینا پولیس" و در شمال شرقی مانند "رسیف" برجسته هستند. بخش های اصلی استارت آپ برزیل شامل فین تک، خرده فروشی، املاک و مستغلات، فناوری سلامت و تحرک می باشد.

نگاهی کلی به استارت آپ‌ها در برزیل^۱

با نگاهی به رکورد سرمایه‌گذاری ۹,۴ میلیارد دلاری در شرکت‌های نوپای برزیل در سال ۲۰۲۱، بخش‌های اصلی استارت‌آپ عبارتند از فین‌تک^۲، خرده‌فروشی، املاک و مستغلات، فناوری سلامت و تحرک. فین‌تک بهترین بخش سرمایه‌گذاری بوده که حدود ۴۰ درصد از کل سرمایه‌گذاری‌ها را در سال ۲۰۲۱ جذب نموده‌است. این علاقه به فین‌تک‌ها را می‌توان با این واقعیت مرتبط دانست که بانک مرکزی برزیل از سال ۲۰۲۱ اجرای بانکداری باز را آغاز کرد، که به عنوان گامی بزرگ و اساسی در حرکت به سمت نوآوری در بخش مالی تلقی می‌شود.

فین‌تک‌ها همچنین در فهرست استارت‌آپ‌هایی که در سال ۲۰۲۱ خریداری شدند (در مجموع ۲۴۷) دست برتر را دارند. در سال ۲۰۲۱، نزدیک به ۶۰۰ سرمایه‌گذار مختلف در بازار برزیل فعال بودند که نسبت به سال قبل ۵۰ درصد افزایش داشت. بیشترین سرمایه‌گذاری‌ها عمدتاً توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر با منشاء خارجی مانند سافت بانک، تایگر گلوبال مدیریت، تنسنت، اکسل و ری بیت کپیتال^۳ انجام شده است. همچنین شرکت‌های سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر برزیلی مانند Monashees که سال ۲۰۲۱ حدود ۷۰۰ میلیون دلار درآمد کسب کرد، سرعت خود را در زمینه حرکت به سوی استارت آپ‌ها افزایش داده‌اند.

تقریباً نیمی از استارت آپ‌های برزیلی در بازار Business-2 Business فعال هستند و مدل اصلی کسب‌وکار نرم‌افزار به عنوان یک سرویس (۴۱ درصد) و پس از آن بازار (۱۹ درصد) است. نقاط فعالتر برزیل در ایالت سان پائولو (۲۹ درصد از استارت آپ‌ها در اینجا واقع شده‌اند)، پس از آن میناس جرایس (۹ درصد)، ریو گراند دو سول (۷ درصد) و ریودوژانیرو (۶ درصد) قرار دارند. ظهور تک شاخ‌ها در برزیل نسبتاً جدید است، اما به نظر می‌رسد که در حال شتاب گرفتن بوده و تنها در سال ۲۰۲۱ معادل ۱۰ تک شاخ جدید ظاهر شدند. NUBank، یک بانک دیجیتال، در حال حاضر با ارزش‌ترین استارت‌آپ (اگر هنوز بتوان آن را اینطور نامید) در برزیل است و در اواخر سال ۲۰۲۱ در نیویورک با ارزش بازار ۴۱,۵ میلیارد دلار آمریکا عرضه شد (Nubank برزیل با ارزش‌ترین فین‌تک جهان در فضای بانکداری دیجیتال است). NUBank و دیگر استارت آپ‌های برزیلی در حال حاضر به کشورهای دیگر مثل هلند گسترش یافته‌اند. به عنوان مثال، شرکت فناوری غذایی Fazenda Futuro هلند را به عنوان اولین بازار اروپایی خود انتخاب کرد و یونیکورن برزیلی Hotmart، یک شرکت EdTech^۴، حتی دفتر مرکزی خود را در

^۱ <https://materiais.distrito.me/report/retrospectiva>

^۲ فین‌تک یا فناوری مالی به معنای کاربرد نوآورانه فناوری در ارائه خدمات مالی است. فین‌تک معادل Financial technology یا FinTech صنعتی در فضای اقتصادی است و به کمپانی‌هایی اشاره دارد که با کاربرد تکنولوژی تلاش می‌کنند خدمات مالی را کارآمدتر کنند. شرکت‌های فعال در زمینه فناوری‌های مالی عموماً استارت‌آپ‌هایی هستند که تلاش می‌کنند خودشان را در سیستم‌های مالی جا بیندازند و شرکت‌های سنتی را به چالش بکشند.

^۳ Softbank, Tiger Global Management, Tencent, Accel and Ribbit Capital.

^۴ EdTech (ترکیبی از "آموزش" و "تکنولوژی") به سخت افزار و نرم افزارای اطلاق می‌شود که برای تقویت یادگیری توسط معلم در کلاس‌های درس و بهبود نتایج آموزشی دانش آموزان طراحی شده است.

آمستردام مستقر کرده است. استارت آپ‌های فعال در برزیل اکثراً از مدل کسب و کار SaaS^۵ پیروی می‌کنند و بخش B2B را هدف قرار می‌دهند.

برزیل در حال حاضر بیشترین سرمایه‌گذاری آمریکای لاتین را در حوزه استارت آپی به خود اختصاص داده است که بالغ بر ۹,۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ گردید و به طور فزاینده‌ای توجه صندوق‌های بین‌المللی بزرگ را به خود جلب نموده است. برزیل ۱۹ به اصطلاح یونیکورن (یعنی استارت آپ‌های خصوصی که بدون حضور در بورس به ارزش بازاری یک میلیارد دلاری می‌رسند) دارد. اخیراً یک چارچوب قانونی برای استارت‌آپ‌ها توسط پارلمان این کشور تصویب شد تا چشم‌انداز استارت‌آپ‌های برزیل را بیشتر تقویت کند.

در سال ۲۰۲۳، برزیل با ۱۹ شرکت نوآور برزیلی با ارزش بیش از یک میلیارد دلار، از جمله برندهای معروف مانند Food، C6 Bank، Loft، در رتبه دهم در رتبه‌بندی کشورهای دارای بیشترین تعداد استارت آپ‌های تک شاخ قرار دارد. پیش از این، برزیل در رتبه نهم این رده‌بندی قرار داشت، اما کره جنوبی که اکنون ۲۲ تک شاخ دارد از آن پیشی گرفت. ایالات متحده با تعداد باورنکردنی ۷۱۲ استارت آپ که به این سطح رسیده‌اند، در صدر فهرست قرار دارد و پس از آن چین با ۲۴۸ استارت آپ قرار دارد. در سطح جهانی، ۱۴۳۱ استارت آپ یونیکورن ثبت شده است که ۳۰۸ استارت آپ در سال ۲۰۲۲ موفق به کسب عنوان شدند.

چارچوب قانونی جدید برای استارت آپ‌ها

در سال ۲۰۲۱، برزیل قانون جدیدی را تصویب کرد که به عنوان چارچوب قانونی برای استارت‌آپ‌ها شناخته می‌شود، با هدف ایجاد یک محیط نظارتی مطلوب برای شرکت‌های نوآور به طور کلی (نه فقط برای استارت‌آپ‌ها). این قانون در ارتباط با چندین قانون دیگر از جمله موارد زیر را بیان می‌کند:

- تعریف قانونی از استارت آپ‌ها (با معیارهایی مانند مدت زمان وجود، درآمد ناخالص و هدف رسمی اعلام شده شرکت) و روش‌های مختلف مشارکت در سرمایه، مانند سرمایه‌گذاری یا گزینه‌های خرید سهام.
- مشارکت سرمایه از منابع تامین مالی جدید، به ویژه شرکت‌هایی که قبلاً تعهد قانونی برای سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه دارند، مانند دارندگان امتیاز در بخش نفت، گاز و برق برزیل (مانند شل برزیل و پتروبراس).
- امنیت حقوقی برای سرمایه‌گذاران، به عنوان مثال با ارائه گزینه سرمایه‌گذاری بدون دخالت و مسئولیت در قبال اقدامات شرکت و با تضمین دسترسی به اطلاعات مربوط به عملکرد شرکت.

^۵ نرم افزار به عنوان یک سرویس، یک مدل تحویل است که در آن یک نرم افزار میزبان مرکزی از طریق یک طرح اشتراک به مشتریان مجوز می‌دهد. هر شرکتی که نرم افزار خود را از طریق یک سیستم مرکزی و مبتنی بر ابر اجاره می‌دهد، می‌توان گفت که یک شرکت SaaS است.

- اصطلاح "جعبه شنی نظارتی"، اجازه می دهد تا نوآوری ها در یک محیط زنده اما کنترل شده، با تعلیق موقت قوانین و هنجارهای خاص، تحت نظارت نهادهای نظارتی اجرا شوند.
- فرآیند "تدارکات عمومی متمایز"، که در آن نهادهای دولتی می توانند محصولات یا خدمات نوآورانه را برای یک دوره آزمایشی حداکثر ۲۴ ماهه تهیه کنند و پس از آن می توان محصول یا خدمات را برای مدت طولانی تری بدون نیاز به فرآیند تدارکات جدید خریداری کرد. در این مورد، خرید را می توان به جای راه حل تکنولوژیکی از پیش انتخاب شده با مشخصات از پیش تعریف شده، بر حسب مشکلات قابل حل و نتایج مورد انتظار تعریف کرد.
- معرفی یک فرم جدید شرکتی به نام Inova Simples، با مزایایی مانند روش ساده تر برای تأسیس یا بستن یک شرکت و رژیم ساده شده برای رعایت مالیات و رویه های علامت تجاری و ثبت اختراع در مؤسسه ملی مالکیت معنوی برزیل (INPI).

این قانون گامی مناسب در جهت کاهش بوروکراسی و جذب سرمایه گذار در برزیل است، با این حال اقدامات متعددی که از این هم فراتر رفته بود، از طرح اولیه قانون وتو شد. نمونه هایی از موارد حذف شده عبارتند از تجدید نظر در نحوه مالیات بر سرمایه گذاری ها، با در نظر گرفتن ماهیت مخاطره آمیز چنین سرمایه گذاری ها و مقررات استفاده از گزینه های سهام برای جذب و حفظ کارکنان. هنوز مشخص نیست که این وتوها چه تاثیری خواهند داشت. با این حال واضح است که در سال ۲۰۲۲، در واکنش به افزایش تورم و نرخ های بهره، سرمایه گذاری های استارت آپ در سراسر جهان کاهش یافته است (۴۴ درصد در برزیل). با این وجود، پلتفرم نوآوری برزیلی Distrito^۶ فهرستی^۷ از ۱۴ استارت آپ برزیلی را تهیه کرد که می توانستند در سال ۲۰۲۲ به تک شاخ تبدیل شوند که در میان آنها بانک دیجیتالی نئون عملاً موفق به این امر گردید. همچنین اخیراً یک نظرسنجی سالانه توسط این پلتفرم انجام شده و ۱۰ استارت آپ برزیلی را که احتمالاً به ارزش بازار یک میلیارد دلاری دست پیدا می نمایند، فهرست کرده است که Alura، Cora، Evino، Omie و Petlove از جمله آنها هستند.

جزئیات بیشتر در زمینه اکوسیستم استارت آپی در برزیل

اکوسیستم استارت آپی در برزیل، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، شامل تمام عوامل و عناصر مختلفی است که به توسعه و رشد شرکت های نوپا یا استارت آپ ها کمک می کنند. این اکوسیستم شامل عواملی از قبیل سرمایه گذاری، تشکیلات حمایتی، دانشگاه ها و مراکز تحقیقات، شرکت های فناوری و تکنولوژی، افراد خبره و کارآفرینان، قوانین و مقررات، بازارها و مشتریان محتمل است.

⁶ <https://distrito.me/>

^۷ مشاهده لیست شرکتها و توضیحات بیشتر:

<https://labsnews.com/en/news/business/which-brazilian-startups-can-become-unicorns-in-2022>

مراکز تشکیلات حمایتی: در برزیل، تعداد زیادی از مراکز تشکیلات حمایتی برای استارت‌آپ‌ها وجود دارد که از جمله می‌توان به شرکت‌های شتاب‌دهنده، شبکه‌های کارآفرینی، فضاهای کار اشتراکی (کووورکینگ‌ها) و برنامه‌های تسریع رشد اشاره کرد. این مراکز علاوه بر ارائه فضای کاری، امکانات فنی و اجتماعی، مشاوره، ارتباط با صنعتی‌ها و سرمایه‌گذاری را نیز برای استارت‌آپ‌ها فراهم می‌کنند.

در برزیل، تعداد زیادی از مراکز تشکیلات حمایتی برای استارت‌آپ‌ها وجود دارد که به طور فعال در توسعه و رشد اکوسیستم استارت‌آپی کشور دخیل هستند. در زیر، به برخی از این مراکز اشاره می‌کنم:

۱. **Cubo Itaú** یکی از بزرگترین مراکز تشکیلات حمایتی در برزیل، توسط بانک Itaú Unibanco ایجاد شده است. این مرکز فضای کاری اشتراکی، رویدادها و برنامه‌های آموزشی برای استارت‌آپ‌ها فراهم می‌کند.

۲. **Sebrae** سازمان Sebrae (سرویس پشتیبانی کسب و کارهای کوچک و متوسط) به توسعه کسب و کارهای کوچک و استارت‌آپ‌ها در برزیل می‌پردازد و از طریق مشاوره‌ها، آموزش‌ها و رویدادها به آن‌ها کمک می‌کند.

۳. **InovAtiva Brasil** این برنامه توسط وزارت اقتصاد برزیل تحت نظر شرکت ملی توسعه صنعتی (EMBRAPII) اجرا می‌شود و به استارت‌آپ‌ها در توسعه مدل کسب و کار، افزایش قابلیت رقابتی و تجاری‌سازی کمک می‌کند.

۴. **Startup Farm** این یک شرکت شتاب‌دهنده است که به استارت‌آپ‌ها در مراحل ابتدایی تا رشد کمک می‌کند. آموزش‌ها، مربی‌گری و دسترسی به شبکه‌های صنعتی از خدمات ارائه شده توسط Startup Farm هستند.

۵. **Aceleratech** این شرکت شتاب‌دهنده به استارت‌آپ‌ها در توسعه و رشد کمک می‌کند و از طریق برنامه‌های تسریع رشد، مربی‌گری و تجربیات کارآفرینان به آن‌ها کمک می‌کند.

۶. **Campus São Paulo** این مکان توسط گوگل ایجاد شده است و فضایی را برای همکاری و تبادل اطلاعات بین استارت‌آپ‌ها، کارآفرینان و متخصصان فناوری فراهم می‌کند.

۷. **Lemonade Incubation** این مرکز تشکیلات حمایتی به استارت‌آپ‌های فعال در زمینه فناوری، ابزارهای دقیق و نرم‌افزار کمک می‌کند و از طریق تسریع رشد، مشاوره و ارتباط با مراکز تحقیقاتی کمک می‌کند.

۸. **Start You Up** این مرکز به استارت‌آپ‌ها در مراحل اولیه تا رشد کمک می‌کند و خدماتی از جمله مربی‌گری، شبکه‌سازی و امکانات فنی را فراهم می‌کند.

۹. **Pipa** یک شبکه کارآفرینی است که از طریق برنامه‌های تسریع رشد، مربی‌گری و پشتیبانی مالی به استارت‌آپ‌ها کمک می‌کند.

موارد مذکور تنها چند نمونه از مراکز تشکیلات حمایتی برای استارت‌آپ‌ها در برزیل هستند و تعدادی دیگر نیز وجود دارند که در توسعه و رشد اکوسیستم استارت‌آپی این کشور نقش مهمی ایفا می‌کنند.

سرمایه‌گذاری: سرمایه‌گذاری در استارت‌آپ‌ها یکی از عوامل کلیدی است. در برزیل، شرکت‌های سرمایه‌گذاری وجود دارند که به استارت‌آپ‌ها در مراحل مختلف، از جمله تأسیس، رشد و توسعه، سرمایه‌گذاری می‌کنند. علاوه بر سرمایه‌گذاری داخلی، شرکت‌های خارجی نیز ممکن است به عنوان سرمایه‌گذاران در اکوسیستم استارت‌آپی برزیل حضور داشته باشند.

همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات: دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات در برزیل نقش مهمی در توسعه تکنولوژی و نوآوری دارند. همکاری استارت‌آپ‌ها با این نهادها می‌تواند به تبادل دانش، دسترسی به منابع تحقیقاتی و جذب استعدادهای جوان کمک کند.

در برزیل، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات معتبری وجود دارند که به استارت‌آپ‌ها خدمات مختلفی ارائه می‌دهند. این خدمات از جمله مشاوره فنی، فضاهای کاری، دسترسی به تجهیزات پیشرفته، برنامه‌های تسریع رشد، آموزش‌ها و کارگاه‌های آموزشی و همچنین امکانات شبکه‌سازی که البته موارد دیگری هم شامل می‌شوند. در زیر، به چند دانشگاه و مرکز تحقیقات مطرح در برزیل اشاره می‌کنم:

۱. **دانشگاه فدرال ریو دو ژانیرو (UFRJ)** این دانشگاه یکی از بزرگترین و معتبرترین دانشگاه‌های برزیل است که در زمینه‌های مختلف علمی و فناوری فعالیت می‌کند. مراکز تحقیقاتی متعددی در این دانشگاه وجود دارد که به استارت‌آپ‌ها خدمات مختلفی ارائه می‌دهند.

۲. **دانشگاه پلی‌تکنیک فدرال ریو دو ژانیرو (PUC-Rio)** این دانشگاه نیز به عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز تحقیقاتی و آموزشی در برزیل شناخته می‌شود و برنامه‌های مختلفی برای حمایت از استارت‌آپ‌ها دارد.

۳. **دانشگاه سائوپائولو (USP)** این دانشگاه با دارا بودن امکانات و تخصص‌های متعدد، به استارت‌آپ‌ها در زمینه‌های مختلف از جمله فناوری اطلاعات، پزشکی، مهندسی و غیره کمک می‌کند.

۴. **دانشگاه کمپیناس (UNICAMP)** این دانشگاه در منطقه کمپیناس واقع شده است و به استارت‌آپ‌ها خدمات تحقیقاتی، مشاوره‌های فنی و دسترسی به منابع فناوری را فراهم می‌کند.

۵. **مرکز تحقیقات فدرال میناس ژرایس (UFMG)** این مرکز تحقیقاتی در زمینه‌های مختلف علمی و فنی فعالیت دارد و به استارت‌آپ‌ها امکانات فنی، فضاها و کاری و برنامه‌های آموزشی را ارائه می‌کند.

۶. **مرکز تحقیقات فدرال سائوپائولو (UNIFESP)** این مرکز تحقیقاتی نیز به عنوان یک محیط حمایتی برای استارت‌آپ‌ها و کارآفرینان فعال است.

۷. **مرکز تحقیقات فدرال کریویبا (UFC)** این مرکز تحقیقاتی در شمال شرقی برزیل قرار دارد و به استارت‌آپ‌ها در حوزه‌های مختلف کمک می‌کند.

این‌ها تنها چند مثال از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات مطرح در برزیل هستند که در حوزه حمایت از استارت‌آپ‌ها فعالیت می‌کنند. این مراکز با ارائه خدمات متنوع، به رشد و توسعه اکوسیستم استارت‌آپی این کشور کمک می‌کنند.

شرکت‌های فناوری و تکنولوژی: شرکت‌های فعال در حوزه‌های فناوری و تکنولوژی نیز می‌توانند در ایجاد اکوسیستم استارت‌آپی مؤثر باشند. همکاری با این شرکت‌ها می‌تواند به استارت‌آپ‌ها در دسترسی به منابع فنی، تجربه، و بازارهای جدید کمک کند.

مشارکت شرکت‌های خارجی: شرکت‌های خارجی نیز می‌توانند در اکوسیستم استارت‌آپی برزیل مشارکت کنند. این مشارکت‌ها می‌توانند به شکل‌های مختلفی اتفاق بیفتند:

۱. **سرمایه‌گذاری مستقیم:** شرکت‌های خارجی می‌توانند به عنوان سرمایه‌گذاران در استارت‌آپ‌های برزیلی حضور داشته باشند و به ایجاد سرمایه‌ی لازم برای رشد آن‌ها کمک کنند.

۲. **همکاری تجاری:** شرکت‌های خارجی می‌توانند با استارت‌آپ‌های برزیلی همکاری‌های تجاری برقرار کنند، از جمله توسعه محصولات مشترک، فروش و بازاریابی مشترک، یادگیری مشترک، و ...

۳. **تبادل دانش و فناوری:** شرکت‌های خارجی می‌توانند به اشتراک‌گذاری دانش و فناوری خود با استارت‌آپ‌های برزیلی بپردازند تا به توسعه نوآوری و تکنولوژی کمک کنند.

۴. **استخدام و تربیت کارکنان:** شرکت‌های خارجی ممکن است در جذب و استخدام نیروهای کارآمد برای استارت‌آپ‌ها نقش داشته باشند.

در نهایت، همکاری شرکت‌های خارجی با اکوسیستم استارت‌آپی برزیل می‌تواند به تبادل دانش، تجربه، و منابع مالی کمک کند و برای هر دو طرف مزیت‌هایی به همراه داشته باشد. توجه به قوانین محلی، فرهنگ تجاری

و نیازهای بازار برزیل نیز در این مشارکت‌ها بسیار مهم است. لازم به ذکر است، برزیل در سال‌های اخیر با تاکید بر حوزه‌های فین‌تک، تجارت الکترونیک و فناوری‌های غذایی، زمینه‌ای مناسب برای ظهور تک‌شاخ‌ها بوده است. پیش‌بینی از روند موجود این است که این سناریو امیدوارکننده باقی بماند و حتی سرمایه‌گذاری‌های بیشتری جذب شده و موقعیت این کشور را به عنوان یک مرکز مهم نوآوری در آمریکای لاتین تقویت کند.